

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kruna temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 krun, za pol leta 4 kruna, za četr leta 2 kruni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Izpolnjujte in vračajte nabilne pole za „Kažipot“!

Pokleknili so pred zlatim teletom socijalni demokratje!

Pri prvi volitvi v četrti kuriji dne 20. septembra dobil je v volilnem okraju mariborskem kandidat nemškoliberalne stranke Stieger 6273 glasov, Lopič, kandidat nemške katoliške stranke 4792 glasov, Thaler, narodni kandidat 3743, oba skupaj torej 8535 glasov ali za 2261 glasov več, kakor Stieger. Odločba pri ožji volitvi bila je torej odvisna od tega, kaj bodo storili socijalni demokratje katerih kandidat Hilari je dobil 3207 glasov. Ako socijalni demokratje ostanejo le doma, zmaga Lopič kot skupni kandidat Slovencev in katoliških Nemcev.

Socijalni demokratje pri vseh zborovanjih govore, da so narodno nepristranski, da so prijatelji ravno tako Slovcem kakor Nemcem in drugim narodom. Nadalje pravijo socijalni demokratje, da so neizprosni nasprotniki kapitalizma, da se bojujejo brezobzirno zoper bogatine, ki so sovražniki revnega ljudstva, zlasti delavcev, katere pri svojih podjetjih in obrtih krivično stiskavajo in izmolzujejo.

Kandidat nemških nacionalcev Stieger je znan bogataš, na drugi strani pa zagrizen Nemeč, kateri mrzi do dna duše vse, kar je slovenskega, izven tistih grošov, stotakov in tisočakov, katere so mu znosili v njegovo trgovino slovenski kupovalci, slovenski zabiteži.

Vsak razsoden človek bi torej pričakoval, da bode socijalno demokratska stranka, vsled zgoraj navedenih principov, katere pri vseh svojih zborovanjih tako širokoustno razglašča, zlasti da bi osleparila in zmotila naše slovensko ljudstvo, pustili, naj se izbojuje boj med Stigerjem in Lopičem, oni pa bodo ostali nevtralni, ter se ne bodo vtikali v boj, zlasti pa se ne bodo potebovali za bogataša in slovenozorca Stiegerja.

Pa kaj so storili?

Požrli so svoje principe o prijateljstvu do vseh narodnosti, katero prijateljstvo je itak le prazna beseda, le vada za neumne slovenske krape. V resnici pa povsod, pri vsaki priliki kažejo, da je mokraška stranka sovražna slov narodu. Ko se je šlo v državnem zboru za dovoljenje slov. gimnazije v Celju, imel je edini poslanec socijalnih demokratov dr. Pernerstorfer lepo priliko pokazati, da socijalisti niso sovražni slovenskemu narodu in njega omiki; glasovati bi moral torej za slovensko gimnazijo. Ta socijalist Pernerstorfer je razkril svojo nemško nestrpnost in brutalnost ter glasoval proti slov. gimnaziji.

Sedaj je stal pri ožji volitvi dne 23. septembra na eni strani zagrizen nemški nacionalc Stieger na drugi strani rojen Slovenec in prijatelj slov. narodu Lopič. Mokrački so se brez vsakega pomisleka, kar mahoma zagnali z vso besnostjo za Nemca Stiegerja, ter tako pomagali, da je zlezal Stiger v poslansko zbornico, kajti dobil je združenih glasov nemško nacionalne in mokraške stranke 11.106 glasov, Lopič pa gla-

sove Slovencev in kat. Nemcev 8669, torej premalo za 2444 glasov.

Omenjeno bodi: Bahati Stiger ne sme in ne more biti ponosen na svoj mandat. — On nima zahvaliti svojega mandata moči svoje stranke; on se ima zahvaliti edino milosti socijalnih demokratov! Če bi bili ti ostali doma, bi Stiger propal, kakor kaže število slovenskih in katoliško-nemških glasov na eni — in nemško-nacionalnih na drugi strani. Socijalisti, ki drugače pri svojih shodih iz polnih prsi in širokih ust gromijo in besne zoper kapitalizem in kapitaliste, so po svoji neznačajnosti dvignili tega bogataša na ščit; pri prihodnjih volitvah bodo ga pa bacnili, kakor staro mrhovino, od sebe! Stiger bo mrtev poslanec tisti trenotek, pri tisti volitvi, ko mu socijalisti obrnejo hrbet ter odtegnejo svojo milost. Stiger je torej poslanec od danes do jutri! — Najbolj žalostno pri tej stvari pa je še to, da je ogromna večina mariborskih socijalnih demokratov slovenskega rodu, tako da so ti delali sramoto ne samo svojim principom, ampak še bolj svoji slovenski materi. — Pa tudi svoje drugo geslo so ie-ti nesramno zatajili. Pravijo, da so nasprotniki kapitalistov, da se potegujejo za pravice ravnih stanov, za delavce. Tukaj pa vidimo, da so se zagnali z vsem navdušenjem brez vsakega srama v boj za enega največjih bogatašev svojega okraja. Sleparija, nesramna sleparija, ostudna laž je torej, če pri shodih slikajo sebe kot zastopnike revnih stanov. Pri prvi priliki so pozabili svoje principe ter takoj, kakor Izraelci v puščavi, pokleknili pred — zlatim teletom.

Volitve v občem deželnozborskem volilnem razredu.

Dolgo časa je trpelo, predno so se nemški mogotci v Gradcu omeščali in pripustili, da se da tudi onim državljanom, kateri do letos še niso imeli volilne pravice, vsaj nekoliko one dobrote, katero so dosedaj uživali le gotovi privilegiranci.

Ako se namreč pomisli, da je štajarska deželna zbornica štela dosedaj 63 poslancev, in da je bilo med temi le 23 poslancev kmetskih občin, je pač vsakomur jasno, da je taka razdelitev krivična. Privilegiranci imajo torej skoraj dve tretjini glasov, dočim odpade na ono prebivalstvo, ki plačuje i v krvi i v denarju gotovo več nego dve tretjini davkov, komaj ena tretjina poslanskih glasov. Ako se še ozira na to, da velika večina prebivalstva, katera plačuje redno in največ krvnega davka, katera pa plačuje davek izpod 10 K, ali morda nikakega direktnega, pač pa mnogo indirektnih davkov, do sedaj sploh ni imela pravice voliti si svojih zastopnikov v deželni zbor, potem si pač vsak lahko predstavlja opravičenost zahteve po občih volilni pravici.

In občih volilna pravica je bil redni klic slovenskih poslancev. Slovenci na Štajarskem štejejo nad pol milijona. Ako bi bila razdelitev poslanskih mandatov pravična, bi morali imeti Slovenci tretjino omenjenih 63 zastopnikov, ne pa, kakor smo jih imeli v resnici samo 8. Zato

je naša deželnozborska delegacija vedno in vedno zahtevala, da se uvede mesto dosedanega volilnega zistema občih volilni red, po katerem bi prišlo v resnici do izraza prave ljudske volje ne pa, kakor do sedaj, do izraza volje nekaterih privilegirancev, ki si ne dadó dopovedati, da srednjeveška načela ne spadajo več v 20. stoletje, ker dobro vedo, da je občih volilna pravica njih smrt. — Kako bi li mogel vztrpeti visokorodni plemenitaž, da bi njegov hlapec imel isto pravico, kakor on sam? Zato so se upirali z vsemi mogočimi sredstvi želji zastopnikov ljudstva.

Ker pa je ljudstvo sčasoma spoznalo, da ni samo zato tu, da bi polnilo s svojim denarjem državno blagajno in s svojimi sinovi vojašnice, ker je ljudstvo po svojih poslancih vedno odločneje zahtevalo, da se mu da, kar mu gre, so se končno morali nasprotniki občih volilne pravice le udati, in tako je prišlo, da se je izpremenil deželni volilni zakon in volilni red. Dne 11. aprila 1904 je oni pomembni dan, katerega je bila izdana nova postava, s katero se je sicer prav beraški, ali vsaj nekoliko ugodilo stotisočem prebivalstvu štajarske dežele.

A tudi samo „nekoliko“! — kajti večina uživa manj pravice, kakor peščica privilegiranih veleposestnikov — Nemcev, ki volijo 12 poslancev, dočim ima cela četrta kurija samo 8 mandatov, in še teh 8 mandatov se je tako razdelilo, da so Nemci absolutno in relativno na boljšem, kakor pa Slovenci. Pri izdelovanju načrta za novo volilno postavo se je pač gledalo na to, da ne bi imeli Slovenci prevelikega dobička. Dasiravno štejejo Slovenci na Štajarskem, kakor že omenjeno, pol milijona, kar je dobra tretjina štajarskega prebivalstva, se je pri ureditvi volilnih okrajev oziralo na to, da se nam odščipne vsaj en mandat, kajti vedeli so dobro, da je vsak nov slovenski poslanec v Gradcu živa priča nešteti krivic, ki se godé slovenskemu narodu na Štajarskem, in takih prič se Nemci boje — takih prič ne marajo.

Velikega pomena je pa vendar za slovensko deželnozborsko delegacijo, da ji prirasteta z novimi volitvami vsaj dva člana. Štajarski deželni zbor se je znal namreč zavarovati proti morebitnemu „nadlegovanju“ slovenskih poslancev z raznimi predlogi in zato stoji v deželnozborskem opravilniku, da se ne pripuste predlogi, ako jih ne podpira najmanj 10 poslancev.

Slovenskih poslancev je bilo do sedaj le osem, torej premalo, da bi sami mogli na dan s kakim samostojnim predlogom, temveč so bili navezani na podporo te ali one nemške stranke, katera pa jim je podporo vsak čas lahko odrekla. Odslej je to drugače. Slovenska deželnozborska delegacija šteje vsaj 10 članov in pot do samostojnih predlogov jim je torej odprta. — V tem oziru je za Slovence prememba volilnega reda največjega pomena.

Novi volilni način pa prinaša našemu ljudstvu še drugih dobrot, čeravno ne bogve kakšnega velikanskega pomena, ki se pa morajo glede na splošni narodni napredek vendarle upoštevati. Po prihodu novih poslancev je delo nekoliko bolj razdeljeno. Čim več moči, tem laglje je delo, tem temeljitejše se lahko opravi. Ako je človek z delom preobložen, ne more sto-

riti ne tu ne tam vsega, ako se pa more nekaj bremena odložiti na izpočite rame, potem delo napreduje. Laglje je tudi volilcu dobiti zastopnika svoji stvari. Sedaj ima dva poslanca, kmetske in občne volilne kurije; naj se obrne na tega ali onega, eden ali drugi mu bo gotovo skušal pomagati do njegove pravice.

Vsekako pa ne smemo pozabiti nečesa, kar je za naš narod vedno in vedno največja potreba — probujenosti. Nov način volitev, ko vsak volilec sam zase pride na volišče in odda svoj glas, je bil povod, da se je vršil med našim ljudstvom shod za shodom, da se je na vse mogoče načine poučevalo ljudstvo v tej zadevi in da so se z volilnimi shodi združevala razna poučna predavanja in pogovori, katerih bi sicer ne bilo. In teh shodov se je ljudstvo pridno udeleževalo, a s shodov je neslo domov prepričanje, da tudi narodnega človeka glas kaj velja, da se tudi njega upošteva — in tako raste v ljudstvu samozavest, tako se ljudstvo probuja. To gotovo ni najmanjša dobrota, katero nam je prinesla nova volitev.

Seveda s to novo volilno reformo še ni združeno in končano vse. To je le mal uspeh v našem ljutem političnem boju, mal korak, ki smo ga storili na političnem polju naprej, a storili smo ga naprej, in v tem smislu je treba pogumno in samozavestno stopati dalje, da pri demo do cilja, do svoje najsvetejše pravice — na svoji zemlji svoj gospod.

Tako torej z današnjim dnem vstopa v štajarski deželni zbor slovenska delegacija pomnožena za dva moža. Želimo ji najboljšega uspeha pri njenem delu, zanašajoč se na njeno močnatost in vztrajnost.

Celjske in štajarske novice.

— Himen. Poročil se je v soboto gospod dr. Ivan Fermevc, odvetniški kandidat v Celju, z gospico Mirko Gregorinovo, hčerko deželnosodnega svetnika g. Alojzija Gregorina v Celju. Včeraj pa se je poročil gospod dr. Vekoslav Kukovec, odvetniški kandidat v Celju, z gospico Anico Jezernikovo, hčerko občeznanega g. Jezernika — Grenadirja na Bregu pri Celju. Oboji dvojici naše najpriskrnejše častitke!

— Dramatična šola. Opozarjamo še enkrat vse one, ki imajo veselje do nastopa na odru, da naj se takoj zgledajo pri g. Salmiču, kajti zadnji čas je, da se začne s poukom, sicer se bo stvar tako zavlekla, da bo končno Celje ostalo brez gledališča. Komur je torej mar, da se bo še nadalje tako lepo razvijalo slovensko gledališče, kakor se je doslej, naj žrtvuje nekoliko truda za to stvar, kajti brez truda se gotovo ne doseže nič. Kdor se namerava prigrasiti za dramatično šolo, naj to stori čimprej da se bo društvo vedelo potem ravnati.

— P. n. gg. dopisnike, ki so dosedaj pošiljali dopise za „Domovino“ na moj naslov, prosim, da odslej naslovljajo svoja pisma edino le na uredništvo „Domovine“, ker z današnjo številko odlagam uredništvo lista. Zahvaljujem se vsem, ki so mi pomagali pri delu, ter jih prosim da ostanejo i nadalje stalni sotrudniki „Domovine.“ Na zdar! Anton Ekar.

— Odhodnica. Jutri, v sredo večer ob pol 9. uri priredi „Celjsko pevsko društvo“ v „Narodnem domu“ odhodnico svojemu dosedašnjemu tajniku g. Ekarju.

— Koliko „prvakov“ je pri nas? Pojem „pervaka“ dosedaj še ni popolnoma jasen. Bratstvo morali šele zadnje „vahtarco“, da smo izvedeli, kakšna zver je pravzaprav ta „pervak“. In tu se bere: „v Slovenjemgradu je le 18 „pervakov“ in ti se rekrutirajo iz farjev, poslov in hlapcev.“ Torej sedaj veste, kaj je „pervak“! „Pervak“ je vsak Slovenec, in nato smemo biti res ponosni, kajti „Herrenvolk“ se pač ne more več norčevati iz nas, da smo daleč doli pod njimi. Mi nismo samo narod „gospodov“, mi smo še kaj več, mi smo narod „pervakov“, kar Nemci niso, kajti med njimi so še gospodje in barabe, mi pa smo sami „pervaki“. Živela „vahtarca“!

— Koliko je Nemcev v Celju? Predzadnja „vahtarca“ je blebetala da v celju ni več Slovencev nego 98, kajti toliko se jih je udeležilo pri zadnjih volitvah. Že zadnjič smo rekli, da

bolj neumne pač ni mogla ziniti nemškutarška lažnjivka, a danes naj pa še nekoliko bolj osvetlimo to njeno res „krono“ vredno oslarijo. Torej: v Gradcu, v vse in samonemškem Gradcu in po „vahtarčnem“ receptu nič več nego 2 754 Nemcev kajti toliko jih je glasovalo za nemškega kandidata. V graški okolici ni prav nobenega Nemca, kajti oddal se ni noben glas za kakega nemškonalnacionalnega kandidata. V Brucku je 865 Nemcev, namreč v celem volilnem okolišu, v Leobnu nič, v Feldbachu 840, v mariborskem okolišu . . . , v ptujskem 5 407 nemčurjev, v celjskem pa nič in še enkrat nič. „Nemško“ Celje ne šteje torej niti enega Nemca, kajti slovenski kandidat je imel v Celju večino. Sploh pa je po „vahtarčni“ teoriji na celem Štajarskem komaj 11 000 Nemcev, kajti ptujskih Wratschkovcev ne smemo k njim prštevat ker so le „deutschfreundlich“, pa vzlic temu „Slovenci.“ „Vahtarca“, ali vidiš svoje velikanske kozle? Malo več možganov bi človek vendarle še zaupal tem ljudem, ali tu se vidi, da jih nimajo prav čisto nič. Reveži!

— Novice iz Laškega. Pri deželnozborni volitvi oddalo se je za Roša 40 glasov, za Mlakerja 20. Slednjega so volili železnični delavci, delavci pri Withalmu in nekateri nemčurji. Tržki obrtniki in drugi, ki se vedno izdajajo za Slovence, kadar se jim kaže kak zaslužek — niso volili. Zaspanost in bojazen pred nemčurji je v našem trgu pač še velika! Policaju Uomanu nikakor ni šlo v glavo, da se sme za Roša tudi agitirati ter je s svojo mogočno besedo večkrat vmes posegel, češ da je to prepovedano! Toda tudi naš policaj se bode moralčasoma navaditi na burnejše prizore pri volitvah, kakor dosedaj, kajti časi, v katerih so se Slovenci dali od nekaterih nemčurjev brez ugovora pod koš spremiti, ginevajo tudi za Laški trg. Nemara Uoman sluti, da bode moral iti potem s trebuhom za kruhom — gori na Nemško. — Dimnikar Jurij Benetek, kateremu je župan gospod Roš naklonil s filijalko v Hrastniku masten zaslužek — za zahvalo ni volil Roša.

— Kako se je naš policaj piva napil. Kakor povest iz dobrih starih časov se to sliši. Nese ti neki večer brzi Miško iz gostilne čašo pive za večerjo. Policaj, ki ima navado, da vtika vedno tja nos, kamor ni treba, kliče za Miškotom, kaj se je zgodilo, da tako teče „Kaj te briga, saj vidiš!“ se odreže slednji. Policaj ga prime in ga zadržuje. Miškota se zasveti v glavi „Aha policaj bo žejen“ in z besedami „na, pa se napij“, pljuskne mu vse pivo v obraz. Miško je bil prost — policaj pa moker kot miš — napil se je pa le. Cel trg se smeje temu dogodku.

— Na Dobrni se je volitev deželnega poslanca vršila v znamenju velikega navdušenja za kandidata strogo narodne discipline in vzornega reda. Vseh 180 oddanih glasov dobil je g. Ferdo Roš, ne en glas ni bil za nasprotnika. Ob 9. uri so volilci že oblegali volišče; vsa čast zavednim Dobrnčanom! Po troje volilcev so dale nekatere hiše in prišli so. Posebno vro so se držali tudi volilci od Sv. Jošta, kar jih spada v dobrnsko občino. Po tri ure daleč so imeli ne kateri do volišča in trumoma so pribajali, da pripomorejo narodnemu kandidatu do sijajne zmage. Gotovo posnemanja vredno za tiste, kateri so blizu volišča, pa iz raznih čenčastih vzrokov ne storijo svoje narodne dolžnosti.

— Obrtno-nadaljevalna šola v Žalcu. Vpisovanje v to šolo vršilo se bode v nedeljo, dne 2. oktobra t. l., ob 8. uri dopoldne v risalni dvorani. Pouk je obenem za vse obrtniške vaje iz Žalca in bližnje okolice in vendar se zunanji učenci lahko oprosté večernega pouka (torek in petek od 6.—8. ure) in se udeležo le nedeljskega (8.—11. oziroma 12. ure dopoldne). Šolsko leto traja sedem mesecev. Vse učne pripomočke dobé učenci brezplačno.

— Iz Št. Pavla v Savinjski dolini. Osramočeni „Štajerčijanci“ in socijalci v mlako pali. Naši „Štajerčijanci“ in sociji so kaj hudo razboriti, in pa grozno visoke glave. Vsak si domišlja, da je največji gospod na svetu, najmanje toliko kakor kak minister, zlasti je eden takih tisti, ki ni znal po nemški „plavati mahen“. Za volitve v deželni zbor so se sila pripravljali. Kakih

šest agentov, se ve da plačanih — dobivali so po 4 K na dan, vsaj taki ljudje ne storijo nič zastonj, vse pa za dobro plačo in mnogo pijače — hodilo se je od hiše do hiše, da so z Mlakerjevim imenom izpolnjevali volilne listke. Bili so torej tako zmage gotovi, da so dan pred volitvijo z godbo in procesijo bandali ter slavili zmago. Prišel je pa grozen polom: Mlaker je grozno padel in vsi šentpaveljski soci in „Štajerčijanci“ so z Mlakerjem vred pali v mlako, da hodijo sedaj okolu kakor politični kužki, ter se jim vse smeji. Žalostno, da je ravno v naši vasi med drugače tako vrlim narodom toliko takih gumpcev, ki za vsakim takim pritepencem „Štajerčijancem“ in socijalnim demokratom cep-tajo ter se dajo od njih voditi za nos, kakor kozli na vrvi. Slovenski rojaki bodite enkrat vendar možje in pustite tiste „Štajerčijanske“ in socijalističke vojvode, ki navadno že svojega groša nimajo v žepu. Pustite nemške blebetače. Slovenci bodite ponosni na svoj slovenski narod! To Vam bo služilo v čast, zdaj pa ste samo v posmeh celi občini.

— Iz Bočne. Velepoštovani gospod Božidar Dedič, nadučitelj, šolski vodja itd. v Bočni, spopolnil je letos petindvajset let službovanja na tem mestu. V tej lepi četrstoletni dobi stekel si je med nami nebrojno število zaslug, kajti smelo trdimo, da ni le „služboval“ pri nas ampak v polnem obsegu besedam „ne le kar velevala mu stan, kar more storiti, to mož je dolžan“ zadostil. Občinski odbor občine Bočna ga je tem povodom za zasluge imenoval svojim častnim občanom, „Kmetijsko bralno društvo Bočna“ pa svojim častnim članom in so se mu dotične diplome dne 21. t. m. na njegov imendan po deputacijah izročile. Blagi jubilent sprejmi še izraze naših najsrčnejših želja, ljubi Bog naj Te ohrani zdravega, čilega do skrajnih meja človeškega življenja v prid in blagor šoli, nam in narodu!

— Iz Bočne pri Gornjem gradu. Čast, komur čast! Tudi prosto ljudstvo se zaveda vedno bolj in bolj in ve ceniti svoje prave, od kritosrčne in nesebične prijatelje. Dobro ve že spoštovati pa ljubiti tiste, kateri so njegovi nežni mladini bistrili um, blažili srce, da so mogli postati vrli in skrbni gospodarji ter poštene in varčne gospodinje. Vsak pameten človek bi tedaj mislil, da narekuje že dolžnost, a ne samo hvaležnost, da se taki pospeševalci prosvete splošno, t. j. od vsah spoštujejo in odkritosrčno ljubijo; a žal! so taki slučajji le redki. Eden tak redek slučaj se je pripetil 21. septembra t. l. tudi pri nas. Našemu, nad 23 let že neprenehoma tukaj službujočemu g. Matevžu Dediču se je ravno na dan njegovega godu poklonilo občinsko zastopništvo ter zastopništvo od njega ustanovljenega „Kmetijskega bralnega društva“ in mu podarilo krasno izdelani diplomi častnega občanstva oziroma častnega uda omenjenega društva. Da se je toliko let požrtvovalno in neustrašeno delujočemu, za vsestranski napredek prostega ljudstva še vedno čvrsto poslujočemu srce razveselilo, kar mu naj bo nekaka tolažba v njegovih mukotrpnih dnevih zadnjega časa, in mu solze radosti stopile v oči, ni se treba čuditi. Akoravno nobeden od teh navdušeno za narodovo blagostanje delujočih ne zahteva nikakšnih posebnosti za svoj le preobilen trud, vendar razveseli vsakega, ako vidi, da je seme njegovih zlatih nauk padlo na rodovitna tla, da ves njegov trud ni bil — zastonj. In to se je ob tej priliki pokazalo tudi pri vrlih in zavednih ter v resnici hvaležnih Bočanih. Slava jim! — Z ozirom na omenjeni odlikovanji po klonilo se je dne 22. septembra tudi gornjegrajsko učiteljsko društvo — katerega krepek steber je slavljeneec od ustanovitve — po svojem predsedništvu, namreč po gg. Ivanu Kelcu in Francu Kocbeku ter mu najpriskrnejše častitalo, iskreno želeč, da ga nam tovarišem in narodu ohrani Vsemogočni v krepkem zdravju, veselju in zadovoljnosti še mnogaja leta! Blagi nam prijatelj in tovariš: Bog Te živi!

— Nova Štifta pri Gornjemgradu. Peticije za odpravo III. krajevnega razreda so odposlali gosp. Robiču v Gradec: občinski zastop, krajni šolski svet in šolsko vodstvo. Živeli posnemalci!

— Slovenji gradec. Ko sem čital cenjen Vaš list št. 73, čudil sem se gospodu dopisniku, kateri opisuje potrebo meščanskih šol na Slovenskem Štajarskem, da ni omenil tudi med drugimi kraji slovenjegraški okraj, da se tukaj ustanovi meščanska šola, za katere ustanovitev se že dalje časa trudi tukajšnji okrajni zastop; da je tukaj potreba take šole, kaže prav jasno, da je v okraju, ako k temu še prištejemo doliško šolo, 12 ljudskih šol s 26 razredi; z ozirom na to, da leži Slovenj gradec blizu Koroške, bi gotovo iz Spodnjega Dravograda in Guštajna z okolico dohajalo nekaj učencev v to šolo. Naj torej naši gospodje deželni poslanci nikakor ne prezirajo nujne potrebe, da se tudi v Slovenj gradcu ustanovi meščanska šola.

— Veliki romarski shod se bo obhajal v romarski cerkvi sve.Križa pri Belih vodah dne 2. vinotoka, t. j. na rožnicensko nedeljo. Romarji se vabijo, da se udeleže shoda v prav obilnem številu. Pa tudi ljubiteljem narave se nudi prijetna prilika, si ogledati krasno Savinjsko in Šaleško dolino.

— Peticije za odpravo tretjega plačilnega razreda so v brežiškem okraju nadalje še vpo slali: krajni šolski svet in šolsko vodstvo pri Sv. Antonu v Leskovcu; krajni šolski svet in šolsko vodstvo v Orežju; občina Bizeljsko; krajni šolski svet in šolsko vodstvo v Kapelah in krajni šolski svet v Savnici. — Zadnje tozadevno poročilo je v toliko popraviti, da je občinski odbor na Vidmu predlog za peticijo odklonil.

— Izid volitev v mariborskem volilnem okolišu je tak, kakor je bil pričakovati, ko se izvedelo, da socialni demokratje glasujejo za nemškega nacionalca Stigerja. Zmagal je seveda Stiger in sicer s 11.106 glasovi proti 8662 glasovom, katere je dobil župnik Lopič kot kandidat nemške konservativne stranke.

— Iz Ptujca. („Štajerc“ pogorel.) To vam je bil polom v ptujskem nemškutarskem taboru, ko se je v sredo po volitvah izvedelo, da je združena nemškutarska „Štajerčeva“ stranka sramotno pogorela ter da je zmagal slovenski kandidat dr. Miroslav Ploj z ogromnim šte. 13.376 glasov. Ptujski nemškutarčki bili so res tako prismojeni kakor je njihovo glasilo „Štajerc“ ter so v resnici mislili, da bodo slovenski kmetje šli „Štajercu“ na lim ter glasovali za nemškega kandidata Wratschkota. No izid volitev je pokazal, da slovenski kmet ni tako neumen kakor nemškutarji mislijo. Slovenski kmet dobro ve, kakšna razlika je med dr. Plojem in Wratschkotom. Orehovski Wratschko je sicer res kmet, pa ne slovenski kmet. Wratschko pleše vedno le okolo nemške mestne gospode. Wratschko je član nemškega „šulferajna“, kateri ima namen našo mladino potujčiti, Wratschko je član zloglasne „Südmarke“, katera ima namen spraviti slovensko posest v nemške roke, Wratschko je član nemške ljudske stranke, katera bi najrajše vse Slovence na žlici vode popotila, Wratschko je član nemškutarskega „Štajarca“, katerega so ustanovili Nemci s pomočjo „Südmarke“ z namenom, da spravlja slovenske kmete v nemškutarski tabor. In takega človeka naj bi si volili slovenski kmetje za poslanca! To bi bilo ravno tako, kakor če bi kozla za vrtnarja postavili. Slovenski kmetje ptujskega okraja dobo vedo, kdo in kaj je dr. Ploj. Slovenski kmetje dobro vedo, da mož, ki se je povzpел do tako visoke službe in je vendar ostal zvest slovenskemu narodu, da tak mož ne more biti sovražnik slovenskemu ljudstvu. Dr. Ploj je danes dvorni svetnik in vendar se on nikoli ne sramuje z našimi kmeti govoriti slovenski. Poglejte pa naše „Štajerčeve“ nemškutarje, če le zna par besed nemških in pride med ptujске nemškutarje, že se sramuje govoriti slovenski. Kdor pa se sramuje našega slovenskega jezika, tega sramujemo se tudi mi. Zato pa tudi v ptujskem okraju nemškutar ne bode nikdar naš poslanec. Živel dr. Ploj! Živeli Slovenci!

— Iz Stareceste. V Desnjaku je neki pobalin, kateri je še za ušesi moker, pred volitvijo hodil od hiše do hiše ter nagovarjal volilce, naj volijo Bračka. Može-volilci, ako se to še enkrat zgodi, vzemite leskovko ter ga z isto po plečih dobro namažite in mu pokažite vrata. Gostilničar

Alojz Stajniko v Mekotnjaku je volil tudi nam nasprotnega kandidata nemčurja Bračka, mož naj premisli, da biva med Slovenci, kateri edini le k njemu zahajajo, vendar je volil z našimi nasprotniki, iz tega je razvidno, da mu ni za nas, torej si moramo tudi mi premisliti. Gostilničar M. V., za katerega smo mislili, da je dober narodnjak, ni šel k volitvi, akoravno so ga še naši volilci nagovarjali naj gre, pa se že vidi kam pes taco moli, kdor ni z nami je proti nam. Za sedaj toliko, prihodnjič še pride na vrsto onih 16 „Štajerčijancev“, ki so pri zadnji volitvi volili nemčurja Bračka.

Društveno gibanje.

— Vabilo k shodu hmeljarjev, ki ga priredi južnoštajersko hmeljarsko društvo dne 2. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v dvorani gosp. Fr. Hodnika v Žalcu in dne 9. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v Braslovčah s sledečim sporedom: 1. Tajnikovo poročilo o poučnem potovanju po Češkem in Nemškem. 2. Ogledovanje in razkazovanje dveh kalupov (modelov) in sicer a) žateški hmeljski nasad na žice in b) nova patentovana sušilnica gosp. Lorberja v Žalcu. 3. Ogledovanje 13 vrst prvoletnega hmelja in društvenega poskuševalnega nasada. K shodu so vabljeni vsi hmeljarji ali so društveniki ali ne. Enaki shodi priredili se bodo še v drugih krajih.

Društveno vodstvo.

— „Bralno društvo v Laškem trgu“ priredi začetkom oktobra igri: „Bob iz Kranja“ in „Garibaldi“. Več prihodnjič.

— „Zgodovinsko društvo za Slov. Štajarsko“ vabi na II. redni občni zbor, ki se vrši dne 12. vinotoka t. l. ob 4 uri popoldne v Mariborskem „Narodnem domu“ s sledečim sporedom: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo odborovo o društvenem delovanju. 3. Volitev predsednika. 4. Slučajni predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Društvo „Zvezda“ na Dunaju vabi svoje člane in na Dunaju bivajoče Slovence in Slovenke k zabavnemu večeru, ki bode v nedeljo, dne 2. oktobra t. l. v prostorni in lepšani dvorani „Wiener Ressurce“ Dunaj, I Reichstrasse 3. Berilo ima g. dr. Fr. Göstl „O dejanjih v nezavesti in omračanju“. Iz posebne prijaznosti bodo sodelovale: Gospa Marica Žohar, gospici Mila Luzarjeva in Marijanica Zmerzlikarjeva. Pevske točke bodeta izvajala društveni kvartet in pevski zbor pod vodstvom g. Vinko Krušiča. Slovenci in Slovenke na Dunaju udeležite se obilno zanimivega večera „Zvezde“! Začetek ob sedmih zvečer.

Dopisi

Dobrna pri Celju (Desetletnica „Bralnega društva.“) V soboto, dne 17. septembra, popoldne slišalo se je gromovito streljanje na Dobrni. In kakor nobenkrat ob takih priložnostih, tudi tokrat v nemčurških krogih ni izostalo vprašanje: „Kaj pa pr... bndišarji že zopet imajo?“ Četudi dobro vemo, da so bili dobrnski nemčurji natanko poučeni o tem, kar se je imelo vršiti v nedeljo, 18. sept., vendar jim tukaj na glas povemo še enkrat: „Bralno društvo“ je obhajalo desetletnico svojega ostanka. In da „Br. dr.“ svojim prireditvam zna dati potreben sijaj, tudi to našim nemčurjem menda ni neznano. Zato pa veliko razburjenje, silno — pa govoriti hočemo o desetletnici „Br. dr.“, ne o dobrnski nemškutariji, pustimo jih torej, morebiti so ravno pri kakem „plačanem“ sodčku, ne motimo jih! Če bo kaj prostora, časa in veselja, dobijo morebiti kak prostorček na koncu, kakor se jim spodobi.

Društvena desetletnica! Koga bi ne zanimala! Saj jih je mnogo, kateri so stali ob zibelki „Br. dr.“ in so nam zvesti ostali do danes. Saj jih je mnogo, kateri so bili nekdanji njegovi udje, pa so ga zapustili, a radovedni so vendar, kako se mu je godilo v teku desetih let. In mnogo jih je, kateri so udje še le par let, tembolj jih zanima torej prva zgodovina društvena. In mnogo jih je, kateri ga sovražijo iz dna srca, a ravno to jih dela radovedne, kako je društvo v kljub njihovim sovražnim nakanam vendar le moglo napredovati in še tako napre-

dovati! In vedno nam zvesti sosedi! — Jasno bo torej vsakomur, da je bilo občinstva od blizu in daleč obilno število. Točno ob 1/34 uri dvignil je zastavonoša društveno zastavo, godba je zaigrala in dolg sprevid pomikal se je na slavnostni prostor. Razločevali smo lahko prijatelje in neprijatelje. Prvi so radosti polnimi očmi zrlili na vihrajčo zastavo, drugi so nas merili s strupenimi od žganja in piva kalnimi pogledi. Kmalu je prišel s svojim vodjem na čelu številni šmartinski pevski zbor burno pozdravljen od vsega občinstva. Nade, katere smo stavili v novi mešan zbor, spolnile so se nam docela. Pel je izborno umetne in narodne pesmi. Občinstvo je z viharnim ploskanjem izražalo svojo pohvalo in vedno zahtevalo ponavljanja. Slavnostni govor je prevzel društveni predsednik sam in sicer, kakor je izjavil, posebno zato, ker so mu pred vsem na razpolago podatki o društvenem delovanju, o katerem se ob 10 letnici mora govoriti. V začetku prisrčno pozdravlja navzoče: goste in domače. Pred vsem one, kateri so vstrajali pri društvu celih deset let — veterani društva. — Posebno še pa omenja šmartinski pevski zbor, kateri že celih pet let zahaja na Dobrno pomagati buditi in zabavat. Za tem poda na kratko zgodovino društva v preteklih desetih letih. Iz nje povzamemo, da se je ustanovni shod društva vršil 25. svečana 1894. Prvi predsednik društvu je bil Jamnikar Martin. V prvem letu je bilo 45 rednih udov in 3 podporni. Knjižnica je štela koncem prvega leta 128 knjig. Društvo je, četudi polagoma, vendar rastlo in se razvijalo, enkrat bolj, drugokrat manj. Najslabše je bilo v letih 1898 in 1899. O teh letih tudi ni nobenih zapisnikov. Kaj se je godilo, se ne ve; samo ena opomba v zapisniku razsvetljuje takratno dobo. Glasi se: „Vse je odpovedalo sodelovanje, le dobrnske pevke so ostale vztrajne... Čast jim!“ Več življenja je prišlo zopet v društvo l. 1900. Popoln preporod pa se je zvršil l. 1902. V tem letu je nastopilo društvo prvokrat z gledališkimi igrami in sicer 26. januarja in ustanovili ste se mladeniška in dekliska „zveza“, ki ste povzdignili društvo do nenavadne višine. — Lansko leto n. pr. je štelo društvo okoli 140 udov, knjižnica pa je narastla na 460 knjig. Spremenilo se je marsikaj. Bralna soba se je preselila od Braunerja v šolo, od tam pa v mežnarijo, kar je zelo ugodno vplivalo na razvoj društva. Kot znamenje razmer navaja govornik dejstvo, da je nekdanj pred leti na Braunerjevi gostilni vihrala slov. trobojnica, a sedaj... pst, bodimo t ho! Največji napredek pa je društvo storilo s tem, da si je letošnje leto, torej za deset letnico napravilo društveno zastavo, katera se je blagoslovila z veliko slovesnostjo 19. junija, in katera je, pravi govornik, čast društva, katera je ponos društva, katera je veselje društva. To je naša največja pridobitev, in če smo na to ponosni, če smo na zastavo celo ošabni, kdo nam more kaj? To je znamenje, katero nas vodi od sedaj v vsem delovanju, v vseh bojih, znamenje slovenske zmage na Dobrni. In na to znamenje prisegamo sveto in večno prisego, da bomo vedno stali zvesto in neomahljivo za vero in narodnost svojih očetov. Čast naše zastave je naša čast; sramotenje naše zastave bila bi naša sramota. Zato jo hočemo dvigati vedno in povsod s častjo in slavo, pred sramoto jo pa bomo vedeli braniti, če treba tudi z življenjem! Vihar navdušenja in odobravanja je vzbudil govornik, ko je zavračal neslano trditev nekega celjskega nemčurja, ki se v zelenih nogavicah sprehaja po Dobrni, kakor da bi bili v društvu sami hlapi in deklet. Če bi tudi bili, služili bi boljši in svetejši stvari, kakor pa služijo podkupljena druhal na Dobrni. Sicer so pa ustanovitelji društva in njegovi prvi odborniki — razven g. Kardinarja — tisti, kateri imajo sedaj najodličnejša mesta v dobrnski občini in fari. Jamnikar Martin je načelnik dobrnske „Posojilnice“, Jevnišek Fr. je župan dobrnski, Pušnik Fr. je cerkveni ključar itd. In vsi ti može so brez višjih šol, a šotali so se v „Br. dr.“ in vidi se, da so znali svoj čas porabiti boljše, nego vsi tisti, kateri se sedaj zaletujejo v društvo in njegove ude kakor kopica kričečih vran v ponosnega sokola, ki plava z zaničevanjem nad njimi. — Govornik se je tudi dotaknil rahlo, a vendar občutno

tistih nasprotnikov, kateri pod plaščem „delovanja“ mečejo društvu polena pod noge ter pomagajo onim, ki so društvu nasprotni od njegovega početka...

Po končanem srečolovu korakalo je občinstvo z godbo v gostilno g. Korena, kjer je bila prav vesela in živahna zabava. Slišale so se izvrstne pesmi, pa tudi marsikatera vzpodbudna domoljubna beseda. Da so nemčurji morali požreti nekaj resničnih, jim menda ne bo škodovalo.

Taka je bila naša desetletnica! Prepričani smo, da je ne bo nikdo izmed navzočih pozabil. Sklepamo z besedami g. predsednika: Bralno društvo rasti, procvitaj, razširjaj se in krepil v čast in slavo dobrnega ljudstva in celega slovenskega naroda!

Št. 34.471.

(419) 3-2

RAZGLAS.

Iz deželne sadjerejske šole v Gleisdorfu se bodo oddala v jeseni 1904, oziroma spomladi 1905 spodaj označena jabolčna in hruševa drevesca v približni množini okrog 24.500 komadov samo štajarskim kmetskim posestnikom po znižani ceni po 70 vinarjev za komad (stroški za zamot in pošiljatev niso vračunjeni).

Na Gornje Štajarsko se bodo oddajala izmed jabolk samo vrste pod 1, 2, 4, 11 in 12, hruške pa pod 1, 2, 3 in 9.

Naročila naj se pošiljajo do konca decembra 1904 deželnemu odboru in morajo imeti županova potrdila, da je naročnik kmetski posestnik v dotični občini. Ako se rabijo drevesca za jesensko saditev 1904, se mora to v prošnji izrecno pripomniti in se mora naročilo priposlati do konca oktobra 1904. Naročila se bodo izvrševala dokler bo kaj zaloge in sicer po času sprejema istih.

Več ko 120 komadov se ne odda enemu posestniku in je dotičnik zavezan, sprejeta drevesca nasaditi na lastnem zemljišču. Drevesa se oddajajo le proti gotovemu plačilu.

Seznamek

jabolčnih in hruševih drevesc, ki se bodo v sa dnlni dobi 1904/05 oddala iz sadjerejske šole v Gleisdorfu.

I. Jabolčna drevesca		z visok. deblo	srednje visoka	pri-tlikava
1	Šarlamovski	320	170	80
2	kardinal	275	140	—
3	grafenštajnsko	235	200	175
4	Ribstonov pepinek	160	50	—
5	rumeni belifér (belorožnik)	1415	460	375
6	kanada-rajneta (rambur)	650	3130	475
7	Baumanova rajneta	90	—	—
8	cesarjevič Rudolf	565	405	40
9	London pepinek	243	665	160
10	ananas-rajneta	1050	950	365
11	renski bob	1115	1000	—
12	štajarski mošancelj	2195	2620	—
13	Huberjevo moštno	355	500	—
14	Damason	1000	315	105
II. Hruševa drevesca				
1	Žlahtna Lojzika	45	350	165
2	Liegelova maslenka	35	215	60
3	Dielova maslenka	50	315	250
4	Sterkmanova maslenka	50	100	80
5	postrvinka	75	70	115
6	Josipina	8	40	120
7	Hardenpontova zimska maslenka	20	75	460
8	zimska tehantovka	30	730	205
9	Wellerjeva moštna	150	825	—
10	jelenovka moštna	25	140	—
11	rumelter	95	35	—

GkADEC, dne 8. septembra 1904.

Štajarski deželni odbor.

* Razglas nam je bil priposlani šele 19. septembra. Upravništvo.

POSOJILNICA V CELJU

razpisuje

službo uradnika.

Prošnje s potrebnimi spričevali naj se ji predložijo do 8. oktobra t. l.

(430) 2-1

Politični pregled.

Rusko-japonska vojna.

Japonske sile pred Mukdenom ceni dopisnik „Ruskih Vedomosti“ na 365.000 mož. In sicer ima Kuroki 151.000 mož in 372 topov, Oku 125.000 mož in 362 topov, Nodzu 89.000 mož in 320 topov. Vseh topov in možnarjev skupaj imajo Japonci pred Mukdenom 1054. Ako Japonci postavijo tje še četrto armado, imeli bodo 400.000 mož. — Kuropatkin je pa mnogo slabjši. Njegove čete ne morejo biti večje, kakor 330.000 mož. Japonska premoč bi znašala torej 70.000 mož. Najbrže bo Kuropatkin tudi pri Mukdenu skušal le Japoncem prizadeti kar največ izgub in se bo umaknil še dalje. Iz Petrograda se brzojavlja, da je Kuropatkin svojim generalom ukazal, da ne sme nobeden pred Mukdenom izzivati bitke.

„Berliner Tagblattu“ se poroča iz Petrograda: Armadni kor generala Lineviča in voj orenburških kozakov ste se že pred dlje časa napotila iv Vladivostoka proti Mukdenu in sta že najbrže dospela na svoj cilj. General Linevič poveljuje 60.000 mož broječi armadi.

V Petrogradu se sklepa, da bo Kuropatkin, čim se združi Linevič z njegovo vojsko, že dovolj močan, da lahko takoj prične z ofenzivo. Z druge strani pa se zatrjuje, da se bo Kuropatkin pač že bojeval pri Mukdenu, a samo z namenom, da bi Japonce čim najbolj mogoče oslabil; o pravem času pa bo prekinil boj in se umaknil na Tjeling, kjer se bo nato bila odločilna bitka.

Iz Čifu se poroča: Pred Port Arturjem se pripravljajo resna stvari. Vsa japonska mornarica je zbrana pred trdnjavo. Topničarsko brodovje ki je bilo dosedaj zasidrano pred Inkavo, je dobilo ukaz, da nemadoma odrine pred Port Artur ter se tam združi z brodovjem, ki trdnjavo blokira. Že štiri dni se strelja na trdnjavo s suhega in z morske strani. Kakor se zatrjuje iz Tsingtava, je prišlo v Port Artur pred kratkim več ruskih ladij s streljivom in raznimi živili.

Uradno se razglašja, da so izgubili Japonci od 25. avgusta do 4. septembra 21.000 mož.

London, 24. septembra. O Mukdenu ni slišati veliko. Ondi menijo, da Japonci prodirajo jako počasi. Med konjeniški predstražami se vrše vedni boji. Po reki Ljao plovejo vedno džunke z živili za Japonce. V Liaojanu so izvedeli, da je zapevedal Ojama splošno prodiranje, ker meni, da so njegove čete dovolj številne, da obkolijo Ruse, ali pa jih pobijejo v odprti bitki.

Pisarniškega praktikanta

s primerno šolsko naobrazbo, sprejme takoj trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič, Celje. (427) 3-2

Posojilnica v Celju išče

hišnika

za „Narodni dom“ v Celju. Plača po dogovoru.

Prošnje naj se pošiljajo do 1. oktobra 1904 na „Posojilnico“ v Celju. (424) 2-2

Trgovski pomočnik

mešane stroke, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejme s 15. oktobrom t. l. pod ugodnimi pogoji pri tvrdki Tomaž Miklin sin pri Sv. Marjeti pod Ptujem, p. Moškanjci, Štajarsko. (420) 2-2

Iz Liaojana poročajo v Rim, da japonsko levo krilo prodira ob reki Hunho. Prednja straža je došla v Salimpu (kakih 20 km zahodno od Mukdena). Desno krilo zavzema strateško pozicijo vzhodno od Mukdena. Več bojov med sovražnimi četami je ostalo neodločenih, ker se Rusi vedno umikajo. Med tem so se umaknile ruske prednje straže na vzhodni in jugovzhodni fronti le nekoliko milj od Mukdena.

Čifu, 24. septembra. (Reuterjev urad). Iz Daljnega došli Japonci poročajo, da je dne 19. t. m. pričel na Port Artur nov napad, ki so ga Japonci v naslednjih dneh nadaljevali. Glasom govoric, ki pa niso dosedaj še potrjene, so Japonci baje dosegli nekoliko uspehov. Obstreljevanje se je pričelo dne 19. t. m. ob 3. uri zjutraj ter trajalo eno uro. Ob svitu so pričeli Japonci vnovič s tako silo obstreljevati mesto, kakor še nikdar poprej. Nedavno dospeli težki topovi so streljali s točk, odkoder se dosedaj še ni streljalo. Obstreljevanje je trajalo vso noč med 19. in 20. t. m.

Dva učenca

poštenih staršev s potrebno šolsko izobrazbo se takoj sprejmeta v trgovino z manufakturnim blagom pri J. Šketu v Ilirski Bistrici (Kranjsko).

Lep vinograd.

10 minut od postaje Videm-Krško, se proda s trgatvijo ali brez trgatve. — Natančen naslov se pove v upravništvu „Domovine“.

(387) 8-7

Lepa prilika za trgovce!

Prodajalna in gostilna, na dobrem prostoru, v majhnem trgu, lepa dvonadstropna hiša, hlev in kegljišče, vse skoro novo, prodajalna skoraj brez konkurence, se proda pod jako ugodnimi pogoji radi družinskih razmer.

Vpraša se naj pod „št. 100“ v upravništvu „Domovine“. (412) 4-3

Ravnokar je izšla

v zalogi

J. Blasnikova nasl. v Ljubljani

VELIKA

PRATIKA

za navadno leto

1905,

ki ima 365 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

Blasnikova „Velika Pratika“, katero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je edinole prava, starodavna „Pratika“, katero je mnogo let skrbno urejal rajni prvoboritelj Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratico“, vsako drugo zavrnite kot nepravilo!

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

„Vel. Pratika“ stane 24 v.